

Santa Maria de Jafre

Olivella

Ubicació

Comarca: Garraf
Lloc/Adreça: Jafre
Alçada: 190

Coordenades:

Latitud: 41.28168
Longitud: 1.83425
UTM Est (X): 402376
UTM Nord (Y): 4570682

Classificació

Número de fitxa 08148 - 323
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Barroc Popular
Segle XIV-XX
Estat de conservació Dolent
Protecció Inexistent
Número inventari 11876
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: 001800100DF07A
Fitxes associades:
[Jafre / Jafra](#)
Autoria de la fitxa Josep Anton Pérez Arriaga
Data de registre de la fitxa: dt., 06/06/2017 - 02:00

Descripció

L'església de Jafre forma part d'un conjunt d'edificacions que integren un petit nucli rural. Santa Maria de Jafre és una església d'una sola nau rectangular, sense absis diferenciat, orientada est-oest i de 18 metres de longitud i 8 metres d'amplada. La façana principal, orientada a ponent, compta amb un únic accés, format per una porta amb llinda plana feta de carreus de roca calcària. Per sobre seu, centrada, hi ha una llum circular obrada amb maons. El coronament de la façana és trapezoïdal, rematat per una línia de ceràmica esmaltada en blanc i blau. Sobre hi trobem un campanar d'espadanya de dos ulls d'estil barroc. La coberta és a dues aigües, amb teula àrab, i es troba parcialment enderrocada. A l'interior es pot observar, a la nau, arcs diafragmàtics fets de maons, mentre que l'arc triomfal és de mig punt. A l'absis s'hi conserven les restes de la fornícula que allotjava la MaredeDéu. El conjunt és d'obra de maons i està enguixat i amb evidències de les motllures i la policromia que la decoraven. Destaquen dos pilars semicirculars a banda i banda de la fornícula, que generen sengles finestres. Tot el conjunt està rematat per una cornisa motllurada.

Història

El primer esment de Jafra (Jafer) data de l'any 1139, juntament amb Garraf i Campdàsens. Poc més tard, el 1143, s'esmenta com a (Iocum de Iafar), pertanyent al castell d'Eramprunyà (CSC, núm. 946). Després, el 1163, en la fundació reial del monestir de Sant Vicenç de Garraf, s'hi troba el testimoni Ramon (de Iafar) (Arxiu antic de Santa Anna, núm. 366). En segles posteriors altres personatges s'identifiquen amb Jafre com a lloc de procedència, signant (Jafer), (Jaffer) o (Jaffero).

El lloc de Jafre donà nom al seu castell (1332), a la quadra (1533), a la baronia (1622) i al districte (1867). Pel que fa a Santa Maria de Jafre, els paraments i ornaments palesen les diverses reconstruccions que ha patit l'església al llarg del temps. El 1305 sabem que a Jafre hi oficiava un rector. Tot i així el 1415 es produïa una visita pastoral del bisbe a "Santa Maria del Castell de Jafra" en què es descriu una església "en bon estat" (RV, 18). El 1432 es produïa la "unió perpètua de l'església de Santa Maria de Jafra amb la de Sant Pere d'Olivella" (RV, 10, segons ACB, Lib. II Antiq., fol. 353). Els anys 1617-1623 se celebrà un litigi entre els senyors barons de Jafre i el rector d'Olivella, que al·legava que es pretenia que "dita Iglesia de Jafre fos una simple capella privada i no sufragània", que acabà en una concòrdia per fer una missa cada 15 dies. El 1672 l'església era anomenada "Capella de Nostra Senyora de Jafra", denominació que ha persistit fins temps recents. Per les dates inscrites a diferents parts de l'edifici, aquest degué ser reformat els anys 1688, 1850 i 1898.

A inicis de la dècada de 1960 Mn. Ramon Català, rector d'Olivella, constatà l'estat de degradació de l'església i el cementiri de Jafre. Junt amb alguns veïns del municipi portaren les despulles existents en els nínxols de Jafre al cementiri municipal d'Olivella. Traslladaren també l'única campana que restava a l'església al campanar de l'església parroquial de Sant Pere. També van recuperar la creu de ferro d'entrada al cementiri.

L'any 1997 el poble fou adquirit per la Diputació de Barcelona, iniciant treballs de millora (construcció d'un aparcament i neteja de l'entorn) i protegint l'accés a l'església.

Bibliografia

Pla especial del catàleg de masies, cases rurals i altres construccions del terme d'Olivella. Text refós. 2016. Olivella: Ajuntament d'Olivella.

CATALÀ, R. Mn. (2003). Quaranta anys a la parròquia d'Olivella (Garraf). Anècdotes i vivències d'un rector rural. Olivella: Mn. Ramon Català.

- CARBONELL, V. (1984). "Jafra o Jafre?", butlletí interior de la societat d'onomàstica, 13. Societat d'Onomàstica.
- CARBONELL, V. (1990). Apunts de la història d'Olivella. Quaderns de cultura local VI. Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs.
- CARBONELL, V. (2004). Noms de lloc d'Olivella. Corpus de toponímia penedesenca, vol. 3 Grup d'Estudis Toponímics. Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs. Pàg. 83-90.
- MADOZ, P. (1849). Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de ultramar (1846-1850). Vol. II.
- MUNTANER, I. (1983). "Jafra o Jafre?", butlletí interior de la societat d'onomàstica, 14. Societat d'Onomàstica.
- VENDRELL, R. (1992). Olivella, notes històriques. Olivella: Akribos.

